

גיטין בו

מתניתין

הכותב שסופר הוא, ונטול שכר, ורוצה שיהו מזמנין לו פעמים שאדם בא לשוכרו והוא טרוד בשטרות אחרים.

[ת"ק]

טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש ומקום האשה ומקום הזמן ושטרי מלוה צריך שיניח מקום המלוה מקום הלוח ומקום המעות מקום הזמן - שטרי מקח צריך שיניח מקום הלוקח ומקום המוכר מקום המעות מקום השדה ומקום הזמן מפני התקנה

ר' יהודה פוסל בכולן

ר' אלעזר מכשיר בכולן^{צ"ב} בלבד שיניח מקומות הללו **חוץ מגיטי נשים** שגזר אפילו טופס שנאמר וכתב לה לשמה:

גמרא

אמר רב יהודה אמר שמואל: צריך שיניח אף מקום הרי את מותרת לכל אדם^{צ"ב} שזה חלק מהתורף ור' אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי ובעינן כתיבה לשמה. שמואל מעמיד המשנה בדף כ"א, בדף כ"ב, ומשנתנו כר"א ומוסיף "הוא ששייר מקום התורף", המובאים למטה. והגמרא אומרת ל"ל לאוקמי להני תלת הכי.

[כ"א:]

אין כותבין במחובר לקרקע. כתבו במחובר תלשו וחתמו ונתנו לה כשר ואמר שמואל: והוא ששייר מקום התורף. ר' אלעזר היא דאמר עדי מסירה כרתי, וה"ק אין כותבין טופס שמא יכתוב תורף. כתבו לטופס ותלשו כתבו לתורף ונתנו לה כשר.

[כ"ב:]

(1) הכל כשרין לכתוב את הגט אפי' חרש שוטה וקטן

(2) האשה כותבת את גיטה והאיש כותב את שוברו

(3) שאין קיום הגט אלא בחותמיו:

ורב יהודה אמר שמואל - הוא ששייר מקום התורף ור"א היא.

וצריכא:

דאי אשמעינן ב[כ"א]: - דאיכא לאוקמה כר"א דקתני אין כותבין ואח"כ קתני כתבו, שיש סתירה ותירץ, אבל [כ"ב:] דקתני שאין קיום הגט אלא בחותמיו אימא ר"מ היא דאמר עדי חתימה כרתי ואי אשמעי' בההיא ההיא [כ"ב:] נמי איכא לאוקמה כר"א אבל הא אימא מדסיפא ר"א הוי רישא לאו ר"א צריכא.

יש לנו ג' שיטות לבאר מה "התקנה" המוזכרת במשנה, איך לבאר דעת ת"ק, ר"י ור"א, כדלהלן:

- (א) **ר' יונתן מפני תקנת סופר** התירו לכתוב טופס שלא לשמה
- **[ת"ק] ור"א היא דאמר עדי מסירה כרתי ובדין הוא דאפי' טופס נמי לא לכתוב ומשום תקנת סופרים שרו רבנן.**
- **ר' יהודה פוסל בכולן:** גזר טופס אטו תורף. גזר שטרות אטו גיטין
- **ר"א תנא בתרא,** שחולק על ת"ק, בדעת ר"א: **מכשיר בכולן חוץ מגיטי נשים משום שנאמר** בתורף וכתב לה: **גזר טופס אטו תורף שטרות בטופס אטו גיטין לא גזר אבל אסר לכתוב התורף.**

^{צ"ב} תוספות ד"ה רבי אלעזר מכשיר בכולן. **פירש בקונטרס** ובלבד שיניח מקומות הללו [תורף] ונראה לר"י דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף והשתא מיחזי כשיקרא שכותב פלוני לזה מפלוני ועדיין לא לזה חוץ מגיטי נשים דפסיל אפילו טופס מדקתני משום שנאמר וכתב לה משמע דפסיל בגיטי נשים טפי מת"ק. וא"ת ומנא ליה לגמרא דר"א מכשיר בשטרות אפי' תורף וי"ל דאם איתא דלא מכשיר אלא בטופס היה לו לקבוע דברי ר"א אחר ת"ק והיה לו לקצר ולשנות ר' אלעזר פוסל בגיטי נשים ור' יהודה פוסל בכולן - אבל אי רבי אלעזר אתא לאכשורי בשטרות אפי' תורף ניחא דתנא דברי רבי יהודה קודם משום דקאי את"ק דאיירי בטופס ור"א בשטרות מכשיר טפי מתנא קמא ובגיטין פסיל טפי.

^{צ"ב} תוספות ד"ה וצריך שיניח מקום הרי את מותרת לכל אדם. בכל דוכתי משמע שכותבין לשון זה בגט והנהיג ר"ת לכתוב לשון זה בגט אבל בטופס גיטין לא היה כתוב ומ"מ אין להוציא לעז על גיטין הראשונים שהרי מאריכין לכתוב כמה לשונות בגט דחשיב כמו הרי את מותרת לכל אדם:

(ב) **ר' שבתי אמר חזקיה משום קטטה** - מפני התקנה צריך שיניח מקום השמות, והזמן משום גט מוקדם, אבל לא צריך להניח מקום "את מותרת לכל אדם" ור"מ היא דאמר עדי חתימה כרתי דלא בעיה כתיבה לשמה **אפי' תורף - וזמנין דשמעה ליה לטופר דקא כתיב וסברה איהו קאמר ליה והוה לה קטטה בהדיה** ^{ז'}

(ג) **רב חסדא אמר אבימי משום תקנת עגונות**

(1) אמרי לה ר"מ - וזמנין דהוה ליה קטטה בהדה ורתח עלה וכי משכח לגט מזומן, וזריק ליה ניהלה ומעגן תהיה מגורשת^{ק"א} ומותיב לה

(2) אמרי לה ר"א - וזמנין דבעי למיזל למדינת הים ולא אשכח ספרא ושביק לה ואזיל ומעגן ומותיב לה - בגלל זה התירו לכתוב את התופס.

גט מוקדם מן האירוסין

קפסיק ותני לא שנא מן הנישואין ולא שנא מן האירוסין - צריך לכתוב זמן כשר ולא מוקדם. הגמרא מבארת מה הטעם צריך לכתוב זמן:

(א) **משום בת אחותו** - לפי חד מ"ד, כמו לגבי נישואין.

(ב) **משום תקנת וולד** - גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה^{ק"ב} - שמא יכתוב

זמן לבו ביום והוא לא יגרשנה עד לאחר נישואין, ויאמרו בלא קידושין וכתובה

נתעברה לאחר גירושין, ופגם הוא למשפחה.

כדתניא האומר כתבו גט לארוסתי לכשאכנסנה אגרשנה אינו גט - ואמר עולא מה טעם: גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה

[התירוץ הזה לפי המ"ד שתיקנו בנישואין משום פירי, הארוסה אין לה פירי שאינו אוכל

פירות אלא משעת תנאי כתובה ואילך, שהוא מתחייב בפרקונה.

הלכה כר"א - ואי חיישינן מיחזי כשיקרא

אמר רב הלכה כר"א - שפוסל בטופסי גיטין גזירה משום תורף. **קרי רב עליה דר"א טובינא**^{מאשר} דחכימי

ואפי' בשאר שטרות נמי הלכה כמותו דאכשר בטופסי שטרות אע"פ דרבא אמר האי אשתא^{קיום השטר} בב"ד דדייני דמיכתבה מקמי דליסהדי סהדי אחתימת ידיהו

פסולה דמיחזי כשיקרא אין הלכה כמותו, אלא כרב נחמן:

דאמר אומר היה ר"מ אפילו מצאו באשפה חתמו ונתנו לה כשר, ואפילו רבנן לא פליגי אלא בגיטי נשים דבעינן כתיבה לשמה,

דא"ר אסי א"ר יוחנן שטר שלוח בו ופרעו אינו חוזר ולוה בו שכבר נמחל שעבודו טעמא דנמחל שעבודו אבל משום שיקרא לא חיישינן:

^{ז'} [תוס' הרא"ש] אפשר דרבי יהודה דגזר אפילו טופס דשטרות, כר"א סבירה ליה. ות"ק דגזר אולי ס"ל דאי לא האי לא קיימיא האי.

^{ק"א} [חידישי הר"ן] תמה עליו, שלא מצינו דקרי גירושין בלשון עיגון. ופירש דזמנין זריק לה ספק קרוב לו, ספק קרוב לה.

^{ק"ב} תוספות ד"ה הכא נמי גזירה שמא יאמרו גיטה קודם לבנה. וא"ת מה קפידא הוא שיכתוב הסופר זמן והא ליכא למיחש שיבא לגרש בגט זה אחר נישואין שהרי עדים לא יחתמו לו דחזו שהוא מוקדם ואיכא למיחש בנישואין משום פירי **ואומר ר"ת** דכיון שרואין העדים שכתב בגט ארוסתי יחתמו אחר הנישואין כי יסברו דעודה ארוסה וא"ת כשיניח מקום הזמן נמי יכתבו זמן ביום גרושין איכא למיחש שיאמרו גיטה קודם לבנה כיון שרואין שכתב בגט ארוסתי וסבורין שלא ניסת לו מעולם וגם יפסידו הלקוחות פירות שמכר להם הבעל שלא כדון דיאמרו ארוסה היתה ואין לו פירות וי"ל (1) דלקוחות לא יקנו פירות אם לא שידעו שנשואה היתה ויבאו עדים על כך וגם על בנה ידקדקו ויראו שנתעברה לפני הזמן הכתוב בגט ויתברר הדבר שניסת א"נ